

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

Klasa czwarta technik automatyk
Klasa czwarta technik elektronik
Klasa czwarta technik informatyk

Rok szkolny 2024/2025

Wymagania edukacyjne określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla III etapu (po szkole podstawowej).
Dla uczniów po szkole podstawowej wymagana jest znajomość lektur obowiązkowych z III etapu edukacyjnego i wybranych przez nauczyciela, właściwych zakresowi podstawowemu.

Ocenianie ma na celu:

- 1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.*
- 2. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju.*
- 3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.*
- 4. Dostarczenie rodzicom/prawnym opiekunom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.*
- 5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.*

I PODSTAWOWE WYMAGANIA

1. Uczeń jest zobowiązany do systematycznego prowadzenia zeszytu przedmiotowego.
2. Uczeń ma obowiązek znać treść lektur obowiązkowych i uzupełniających wymaganych w podstawie programowej.
3. Uczeń ma obowiązek przystąpić do każdego ważnego sprawdzianu pisemnego (wypracowanie, sprawdzian wiadomości). W przypadku uzasadnionej nieobecności może napisać sprawdzian w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem. Jeżeli uczeń był nieobecny na zapowiedzianym sprawdzianie w dzienniku otrzymuje wpis **nb**.
4. Uczeń ma prawo bez podawania przyczyn zgłosić - na początku zajęć - **dwa razy** w semestrze, że nie jest przygotowany do lekcji (**nie dotyczy** prac klasowych literackich, sprawdzianów wiadomości obejmujących większy zakres materiału, sprawdzianów znajomości lektur, testów *czytanie ze zrozumieniem/ język polski w użyciu* i recytacji utworów).

II WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

Czytanie i słuchanie:

- Odtworzyć informacje sformułowane wprost;
- Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów);
- Wyodrębnić główną myśl całego tekstu;
- Wskazać w tekście najważniejsze środki językowe.
- Odczytać, porównać, syntetyzować problematykę dwóch tekstów nieliterackich.

Samokształcenie:

- Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji;
- Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu.

Nauka o języku:

- zdefiniować normę językową
- wymienić kryteria poprawności językowej
- zaprezentować podział innowacji językowych –
- wymienić funkcje innowacji językowych
- zdefiniować modę językową
- zaprezentować klasyfikację błędów językowych
- wymienić typy błędów językowych
- zdefiniować pojęcie *tabu*
- wymienić obszary podlegające tabu
- wyjaśnić, na czym polega tabu językowe
- wymienić strategie unikania języka nieakceptowanego społecznie
- definiować zjawisko dezinformacji.

Analiza i interpretacja tekstów kultury:

- Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w Podstawie programowej oraz wymienić ich dzieła;
- Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w Podstawie programowej;
- Określić tematykę utworów literackich wskazanych w Podstawie programowej;
- Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny;
- Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog;
- Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich;
- Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok oraz wskazać ich cechy;
- Wskazać w dziełach literackich zalecanych przez Podstawę programową realizację wymienionych wyżej prądów;
- Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w Podstawie programowej;
- Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w Podstawie programowej;
- Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (np. epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne);
- Zanalizować utwory wskazane w Podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony).

Analiza i interpretacja tekstów kultury:

- Określić przybliżone ramy chronologiczne epok;
- Objąsnić znaczenie nazw epok literackich;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w Podstawie programowej.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie;
- Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu;
- Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich;
- Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia.

Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne.

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

Czytanie i słuchanie:

- Określić funkcję środków językowych w tekście;
- Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu;
- Podać argumenty na rzecz tezy;
- Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy;
- Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu;
- Oddzielić informacje od opinii;
- Wskazać przyczyny i skutki;
- Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów.

Nauka o języku:

- wskazać różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową
- wskazać wyrazy zgodne z normą językową
- przedstawić podział błędów językowych ze względu na obszary języka
- zaprezentować przyczyny powstawania błędów językowych -• wskazać błędy językowe w tekście
- wyjaśnić, jak zmieniały się zakres i znaczenie tabu
- wskazać zjawiska wpływające na przemiany tabu.
- wskazać różnice pomiędzy dezinformacją a kłamstwem-
- rozpoznać fake newsy

Analiza i interpretacja tekstów kultury:

- Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich;
- Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych;
- Objąsnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką;
- Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich;

- Scharakteryzować postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki danej epoki;
- Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich;
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich;
- Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu;
- Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej;
- Posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej;
- Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Zabrać głos w dyskusji.

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

Czytanie i słuchanie:

- Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu;
- Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu;
- Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście;
- Wskazać cechy gatunkowe tekstu.

Samokształcenie:

- Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu;
- Korzystać z różnorodnych źródeł informacji.

Nauka o języku:

- wyjaśnić zmiany zachodzące w normie językowej
- ocenić podane elementy pod kątem kryteriów poprawności językowej
- nazwać błędy językowe znalezione w tekście
- wskazać relacje pomiędzy tabu a sytuacją komunikacyjną
- zaprezentować strategie odróżniania fake newsów od rzetelnych informacji

Analiza i interpretacja tekstów kultury :

- Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach;
- Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście;
- Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego.

Interpretacja i wartościowanie:

- Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- Ocenić postawy bohaterów literackich.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu;
- Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą;
- Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu);
- Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia;

- Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni);
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi;
- Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji;
- Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić prawdę od fałszu i szczerść od kłamstwa w wypowiedzi językowej;
- Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną;
- Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich.

Samokształcenie:

- Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki.

Nauka o języku:

- odróżnić zamierzoną innowację językową od błędu językowego
- poprawić błędy językowe
- rozpoznać manipulację medialną w podanym przykładzie i wyjaśnić jej mechanizm

Analiza i interpretacja tekstów kultury:

- Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści;
- Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich;
- Rozpoznać nawiązania do poetyki różnych epok w literaturze współczesnej;
- Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje;
- Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich;
- Objąć sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych;
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
- Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym);
- Rozpoznać i odczytać przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne, paraboliczne);
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- Dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury.

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu; – Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych;
- Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią;
- Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości);

- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych;
- Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej.

Na ocenę celującą uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- Wykazuje się krytycyzmem, śmiałością argumentacji i odkrywczością wniosków, oryginalnością ujęcia tematu;
- Posiada umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy w nowych sytuacjach poznawczych, potrafi odnajdywać związki przyczynowo - skutkowe, dokonywać syntez i analiz materiału rzeczowego;
- Porównuje teksty kultury, dokonuje przekładu intersemiotycznego;
- Odnacza się specjalnymi zainteresowaniami humanistycznymi;
- Osiąga sukcesy w konkursach, olimpiadach;
- Pracuje systematycznie, jest aktywny na lekcjach, uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych.

III METODY I NARZĘDZIA SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

A. Formy aktywności podlegające ocenianiu

1. Aktywny udział w zajęciach lekcyjnych.
2. Dwa lub trzy zadania klasowe w ciągu semestru (może być test sprawdzający wiadomości, sprawdzenie umiejętności analizy i interpretacji lub praca literacka).
3. Testy „język polski w użyciu” i testy teoretycznoliterackie.
4. Testy sprawdzające znajomość lektur.
5. Ćwiczenia związane z omawianymi tekstami kultury.
7. Odpytywanie ustne (dopuszczalne też 10-minutowe sprawdziany, tzw. kartkówki) z bieżącego materiału (3 ostatnie lekcje).
8. 1-2 utwory poetyckie do opanowania pamięciowego w ciągu roku.

B. Tryb oceniania

1. Za aktywność na lekcji uczeń otrzymuje „plusy”; 5 „plusów” daje ocenę bdb.
2. Ocena śródroczna wystawiana jest na podstawie ocen cząstkowych z całego półrocza, ocena roczna – na podstawie ocen z obu semestrów.
3. Oceny śródroczne i roczne nie muszą być średnią arytmetyczną ocen wpisanych do dziennika. W sytuacji, w której ocena ostateczna jest niejednoznaczna, znaczenie rozstrzygające mają oceny z wypracowań i obejmujących większy zakres materiału pisemnych sprawdzianów wiedzy i umiejętności.
4. Prace klasowe literackie i sprawdziany obejmujące większy zakres materiału zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Kartkówki, testy (np. język polski w użyciu) i ćwiczenia sprawdzające umiejętności ucznia nie wymagają wcześniejszej zapowiedzi.
5. Testowe sprawdziany wiadomości i umiejętności powinny być ocenione w terminie do dwóch tygodni od daty napisania pracy, prace literackie – do trzech tygodni.

C. Ocenianie prac literackich

Prace literackie:

Ocenić podlegają:

- zrozumienie tematu pracy/ sformułowanie tezy/ zajęcie stanowiska
- argumentacyjny charakter wypowiedzi;
- poprawność rzeczowa ;
- zamysł kompozycyjny i spójność tekstu
- poprawność językowa i stylistyczna;
- poprawność interpunkcyjna i ortograficzna.

D. Zasady poprawiania ocen

Uczeń ma możliwość poprawy oceny – jeżeli deklaruje taką chęć – w formie i terminie ustalonych przez nauczyciela.

IV ZASADY OBOWIĄZUJĄCE PODCZAS NAUCZANIA ZDALNEGO

1. Nauczyciel będzie traktować każdego ucznia indywidualnie, uwzględniając jego warunki lokalowe i techniczne. Uczeń będzie miał możliwość wykazania się wiedzą i umiejętnościami za pomocą środków i form ustalonych wspólnie z nauczycielem.
2. Uczeń ma obowiązek uczestniczyć we wszystkich zajęciach, wykonywać zadania domowe i uczestniczyć we wszystkich formach sprawdzania wiedzy i umiejętności ustalonych przez nauczyciela.
3. Wymagania dotyczące otrzymania ocen cząstkowych, semestralnych i końcoworocznych są identyczne jak podczas nauczania stacjonarnego.

V Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla uczniów mających orzeczenia i opinie poradni psychologiczno-pedagogicznych

W stosunku do uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych) stosuje się ułatwienia mające na celu stworzenie im optymalnych warunków do spełniania wymagań określonych w podstawie programowej . W pracy dydaktycznej uwzględnia się zalecenia zawarte w indywidualnych opiniach poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Wobec uczniów z zaburzeniami stosuje się m.in.:

- wydłużenie czasu prac;
- uwzględnienie właściwego uczniowi tempa pracy/wypowiedzi ustnej;
- prawo do wyboru formy sprawdzania wiadomości z ostatnich lekcji (nie dotyczy wypracowań i sprawdzianów obejmujących większy zakres materiału): odpowiedź ustna lub pisemna;

- ocenianie prac pisemnych głównie pod względem merytorycznym (wiedza, dobór argumentów, poprawność rzeczowa, treść, styl, kompozycja), niebranie pod uwagę poprawności zapisu;
- zaznaczanie błędów ortograficznych, ale nieocenianie prac pod kątem ortografii;
- nieocenianie prac pod względem estetyki i czytelności pisma;
- zachęcanie do korzystania ze słownika ortograficznego w czasie prac pisemnych;
- niewymaganie, aby uczeń czytał głośno nowy tekst przy klasie;
- dostosowanie warunków sprawdzianów do potrzeb uczniów z deficytami wzroku lub słuchu.